

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'ni Türkçeye Uyarlama Çalışması

The Adaptation Study of Barnett Liking of Children Scale to Turkish

Veli DUYAN *

Selahattin GELBAL**

Hacettepe Üniversitesi

Öz

Bir çocuğu sevmek, karşılıksız sevginin en kabullenilmiş şekillerinden biridir. Türk toplumunun çocukları sevdiği eskiden beri söylenegelmektedir. Bununla birlikte insanların çocukları sevip sevmediklerini geçerli ve güvenilir bir ölme aracı ile değerlendirme gereksinimi hissedilir olmuştur. Bu gereksinimi karşılamak üzere gerçekleştirilen çalışma, Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nin Türkiye için geçerliğini ve güvenilirliğini belirlemeyi amaçlamaktadır. 243 üniversite öğrencisi üzerinde uygulanan ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha değeri 0.92, test-tekrar test güvenilirliği ise 0.85 olarak bulunmuştur. Geçerlik için yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, ölçekte bulunan 14 maddenin tamamının birinci boyutta yüksek faktör yüküne sahip olduğu; birinci faktöre ait toplam değişkenliği % 51.83 olduğu bulunmuştur. Yapılan bu çalışmanın sonucunda Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nin Türk toplumu için geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çocuk sevme, tutum, ölçek.

Abstract

Loving children is one of the most accepted ways of showing unconditional love. There is an old-standing legend (indicating) that Turkish society love children. However, there is a need to evaluate people' ways of loving children in proper ways with a valid and reliable measuring instrument. This study was conducted to meet this need and the main purpose of this study was to determine the validity and reliability of Barnett Liking of Children Scale in Turkish society. The reliability study of the Barnett Liking of Children Scale on 243 undergraduate students revealed an internal consistency of .92 and a test-retest reliability coefficient of 0.85. According to the principal component analysis, it was determined that the factor loads of all 14 items were high in the first dimension, and total variability of the first factor was 51.83%. As a result of this study, it was determined that Barnett Liking of Children Scale can be accepted as a valid and reliable tool which can be used in Turkish society.

Key words: Liking children, attitude, scale

Summary

The child is defined as a developing, juvenile, non-adult citizen, who is under the age of 18. Loving a child is one of the most accepted forms of unconditional love. Attitude towards children is the person's basic belief about children and the idea of being with children. Although it is believed for along time that Turkish society love children, there appears to be strong need to have a reliable and valid measurement tool to measure Turkish people's love toward children. Barnett Liking of Children Scale (BLOCS) may be considered as a helpful tool

* Doç. Dr. Veli DUYAN, Hacettepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, vduyan@hacettepe.edu.tr

** Doç. Dr. Selahattin GELBAL, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, gelbal@hacettepe.edu.tr

to fill in this need but there is no study indicating the tool's level of reliability and validity in Turkey. Hence, the purpose of this study is to adapt BLOCS for the people who are constantly dealing with children such as providing nursing and other services (child development and education specialists, social workers, teachers, psychological consultants etc.). High scores taken from the scale means that the test taker likes children more and lower scores taken from the scale indicate that the test taker likes children less.

The Turkish version of the scale had been applied to 243 students; 79 of them being from the Department of Social Work at Hacettepe University and 164 of them being from the Department of Child Development and Education at Hacettepe University, to define its reliability and validity. Two methods are used for the test's validity. One of them is test-retest method. For this purpose, BLOCS had been applied to 66 students from the Department of Social Work at Hacettepe University two times, second one being three weeks after the first one. The correlation of the students' scores is found to be 0.854. This result shows that the scores taken from the scale in different times are highly consistent. As a second method, Cronbach Alpha Coefficient is calculated in order to determine internal consistency of the scale items. With the use of SPSS 11.5, scale items' coherence coefficient is found to be 0.92. Both of the test-retest method and coherence coefficient had been found high and BLOCS had been accepted as reliable.

The factor analysis had been applied in order to define the structural validity. In addition to the descriptive factor analysis, validating factor analysis had also been applied to the scale. Since the scale's items are favourable, highly reliable and valid, it is possible to use BLOCS to measure the people's level of loving children in Turkey. It is possible to use the Turkish version of this scale since all of its original characteristics are competitive with the translated form.

Giriş

Gelişen, olgunlaşmamış, reşit sayılmayan bir yurttaş (Yörükoğlu, 2000), doğumundan başlayarak erinliğe kadarki devrede bulunan kişi (Akyüz, 2000) ya da 18 yaşın altındaki her birey (ÇHS, 2004) çocuk olarak tanımlanmaktadır.

Bir çocuğu sevmek, karşılıksız sevginin en kabullenilmiş şekillerinden biridir. Mete (2005)'ye göre minik birer bebek iken onların üzerlerine titrenir, her türlü fedakârlık yapılıır. Konuşup yürümeye başladıklarında çocuklar birer yetişkin oyuncağı gibi kullanılır ve bu durum çocuğu sevmek olarak nitelendirilir. Kimi durumlarda insanlar, iyi anne ya da baba olduklarını kanıtlamak ve çocuklarını sevdiklerini göstermek amacıyla "çocuğu sevmek yarışını" içine girmektedir. Çocukları sevdiklerini göstermek amacıyla çocukları kucaklama, onlara sarılma, sıkma, muncıklama, ısırma, popolarına şaplak atma, hatta küfretme ve dayak atma davranışları sergilenir. Peki, nedir çocuğu sevmek? İyi bir anne, baba, öğretmen, çocuk doktoru, psikolog, psikolojik danışman, çocuk gelişimi ve eğitim uzmanı ve sosyal hizmet uzmanı olmak için bir gereklilik midir? Yoksa ideal bir erkek ya da kadın olmanın bir gerekliliğı midir?

Birçok öğretmen adayı başarılı öğretim için motive edici bir ortamın ve çocukları sevmenin önemli olduğunu belirtmektedir (Lasley, 1980; Veenman, 1984). Ergün ve Özdaş (1999) çocukları ve öğretmeyi sevmeyen insanların öğretmen olmaması gerektiğini; çocukları sevmek ve onlarla ilgilenmenin hem disiplin sorunlarını çözümlendiğini hem de zevkli ders yapılmasını sağladığını ifade etmektedir. Marso ve Pigge (1994) ise öğretmen adayları üzerinde yaptıkları araştırmada çocuklarla çalışmayı sevmenin öğretmen olmaya karar vermede en önemli değişken olduğunu saptamışlardır. Downing, Ryndak, ve Clark (2000) eğitimci olabilmek için çocukları sevmek, çocuklarla etkileşime girebilme, sabırlı, ilgili, nazik olma ve esnek olma, yetişkin ve çocuklarla iletişim kurabilme ve sakin kalabilmek gibi özellikleri sıralamaktadır.

Benzer durum sosyal hizmet alanı için de geçerlidir. İngiliz Evlat Edinme ve Koruyucu Ailelik Derneği, koruyucu aile olmak isteyen kişilerde aranan önemli nitelikleri, çocukları sevme, esnek olma ve yargılayıcı olmama olarak sıralamaktadır (Scottish Borders Council, 2004).

Gibbons, Bradford ve Stiles (1989), yaşları 11 ile 16 arasında değişen 314 ergen üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada, ideal erkek veya kadın ve ideal insanın temel özellikleri incelenmiş ve ideal erkek ve kadın olma ile ilgili on özelliği sıralamaları istenmiştir. İdeal bir kişinin en önemli özelliği, nezaket ve dürüstlük olarak işaretlenmiştir. İdeal bir kadının özelliği, fiziksel olgunluk, seksilik, çocukları sevme ve bir işte veya evde çalışma olarak sıralanmıştır.

Çocuklara yönelik tutum, bir bireyin çocuklar ve çocuklarla birlikte olma konusundaki temel inancıdır (Barnett ve Sinisi 1990). Solt (2003) yapmış olduğu çalışmada, oyun terapisi öğrencilerinin diğer öğrencilere göre çocukları daha fazla sevdiğini saptamıştır.

Türkiye’de çocuk konusu arkeolojik eserlerde (Başaranbilek, 1993), edebiyatta (Erdoğan, 1993) ele alınmakta, değişik kesim ya da zamanlarda çocuk sevgisinin göstergesi (Tan, 1993) incelenmektedir. Türk toplumunun çocukları sevdiği ve bunun eskiden beri söylenegeldiği (Onur, 2007) ifade edilmekle birlikte, Türkiye’de insanların çocukları sevip sevmediklerini güvenilir ve geçerli bir biçimde ortaya koyacak bir ölçme aracının eksikliği dikkat çekmektedir. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nin bu gereksinimi büyük ölçüde karşılayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Barnett ve Sinisi (1990) tarafından geliştirilmiş olan Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nin (Barnett Liking of Children Scale – BLOCS) çocuklarla iletişim içinde olan, onlara bakım ve hizmet veren kişiler (çocuk gelişimi ve eğitimi uzmanları, sosyal hizmet uzmanları, öğretmenler, psikolojik danışmanlar vb.) için Türkçeye uyarlanmasını yapmaktır.

Yöntem

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği

Tanıtım

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği, Barnett ve Sinsini, (1990) tarafından insanların çocuklara yönelik tutumlarını ölçme amacıyla geliştirilmiş bir değerlendirme aracıdır. Ölçek ilk olarak 145 erkek ve 139 kızdan oluşan 284 üniversite öğrencisi üzerinde çalışılmıştır. Ölçekte bireylerin çocukları sevme durumunu belirlemeye yönelik on dört madde bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 14-98 arasında değişmektedir. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği 0.93 düzeyinde iç tutarlılığa sahiptir ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.91 olarak belirlenmiştir. Fischer ve Corcoran’a (1994) göre Barnett Çocuk Sevme Ölçeği, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Maddelerde belirtilen düşünceye, bireylerden “Hiç katılmıyorum” yanıtından, “Tamamen katılıyorum” yanıtına kadar değişkenlik gösteren yedi derecede görüş bildirmeleri istenmektedir (Ek 1).

Çocukları sevmeyi belirlemeye yönelik maddelerden dördü olumsuz (3, 6, 10 ve 13. maddeler) ve onu da olumlu anlam taşımaktadır. Olumlu maddeler puanlanırken “Tamamen katılıyorum” yanıtı “7” ile ve “Hiç katılmıyorum” yanıtı ise “1” ile puanlanmaktadır. Olumsuz maddelerin puanlanmasında da “Hiç katılmıyorum” yanıtı “7” ile “Tamamen katılıyorum” yanıtı da “1” ile puanlanmaktadır.

Ölçekten alınan yüksek puanlar, insanların çocukları daha fazla sevdikleri; düşük puanların ise çocukları sevme düzeyinin düşük olduğu anlamına gelmektedir.

Çalışma Grubu

Ölçeğin Türkçe formu, Hacettepe Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmet Bölümü'nde okuyan 79 ve Hacettepe Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü'nde okuyan 164 olmak üzere toplam 243 öğrenciye uygulanarak güvenilirliği ve geçerliği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu öğrencilerin yaş ortalaması 22,18 (1,79) olup, öğrencilerin yaşları 18 ile 30 arasında değişmektedir. Öğrencilerin 31'i (%12,8) birinci sınıfta, 90'ı (%37,0) ikinci sınıfta, 69'u (%28,4) üçüncü sınıfta ve 53'ü (%21,8) dördüncü sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin 7'si (%2,9) tek çocuk iken, 99'u (%40,7) bir, 63'ü (%25,9) iki, 40'ı (%16,5) üç, 12'si (%4,9) dört ve 22'si (%9,1) beş ve daha fazla sayıda kardeşe sahiptir. Son olarak öğrencilerin büyük bir bölümü en uzun süreyle il merkezinde (173 öğrenci, %71,8) yaşamışken, 10'u (%4,1) köyde, 8'i (%3,3) kasabada, 52'si (%21,6) ilçede yaşamıştır.

*Bulgular**Güvenirlilik*

Öncelikle ölçek, madde analizine alınmış ve madde özellikleri belirlenmiştir. Maddelerin toplam puanlar ile korelasyonları hesaplanmış ve Tablo 2'de son sütunda $\{r(jx)\}$ verilmiştir. Madde-toplam puan korelasyonları 0.44 ile 0.78 arasında değişmektedir. İstatistiksel olarak manidar olan korelasyon katsayıları, maddelerin ayrırlığı için yeterli bulunmuştur.

Güvenirliliği için iki ayrı yöntemle başvurulmuştur. Bunlardan biri test-tekrar test yöntemidir. Bu amaçla Hacettepe Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmet Bölümü'ndeki 66 öğrenciye Barnett Çocuk Sevme Ölçeği üç hafta arayla iki kez uygulanmıştır. Öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlar arasındaki korelasyon 0.854 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, ölçeğin farklı zamanlarda uygulanmasıyla elde edilen puanları arasında yüksek bir tutarlılık olduğunu göstermektedir. İkinci yöntem olarak ölçeği oluşturan maddelerin iç tutarlılığını veren Cronbach Alpha Katsayısı hesaplanmıştır. SPSS 11.5 ile maddelerin iç tutarlılık katsayısı 0.92 olarak belirlenmiştir. Test-tekrar test yöntemi ve iç tutarlılık katsayısının her ikisi de yüksek bulunmuş ve bu nedenle Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Geçerlik

Dil Geçerliliği: Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nin dil geçerliliğini belirlemek amacıyla aşağıdaki işlemler yapılmıştır. Orijinali İngilizce olan Barnett Çocuk Sevme Ölçeği, Hacettepe Üniversitesi'nde akademisyen olan beş kişiye Türkçe çevirisi yaptırılmıştır. Daha sonra bu çeviriler bir araya getirilerek hepsinin ortak yönleri aranmış ve farklılık gösteren ifadeler, çeviri yapan kişiler ile görüşülerek ortak bir cümle haline getirilmiştir. Uzman görüşüne dayanarak oluşturulan Türkçe formu, öncekinden farklı beş kişi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Ölçeğin orijinal hali ile tekrar İngilizceye çevrilmiş hali Hacettepe Üniversitesinden öncekinden farklı dört akademisyene incelettilererek, ikisi arasında farklılığın olmadığı yönünde ortak görüşe varılmıştır. Uzman görüşü referans alınarak elde edilen ölçeğin Türkçe formu ile İngilizce formunun aynı anlamı ifade edip etmediğini uygulamada görebilmek açısından, iyi derecede İngilizce bilgisine sahip 21 kişiye uygulanmış ve her iki ölçekten alınan puanlar arasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı 0.995 ($p=0.000$) olarak bulunmuştur. Elde edilen korelasyon katsayısına ve uzman görüşlerine bakılarak ölçeğin çeviri açısından paralellığın sağlandığı kabul edilmiştir.

Yapı Geçerliliği: Yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi ile ölçeğin, ölçmek istediği yapıyı ölçüp ölçmediği belirlenmeye çalışılmıştır. Faktör analizine alınan değişkenlerin (maddelerin) kaç faktörde toplandığını belirlemek amacıyla

öncelikle özdeğerlere (Eigenvalue) ve varyansın açıklanan yüzdelere bakılmıştır. Faktör analizi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği Maddelerinin Özdeğerleri ve Açıklanan Yüzdeleri

Bileşenler	Özdeğer	Açıklanan Var. %
1	7,256	51,827
2	1,281	9,153

Extraction Method: Principal Component Analysis

Tablo 1 incelendiğinde özdeğerleri 1.00’in üzerinde iki bileşenin olduğu ve bunun da ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ancak birinci bileşene ait özdeğerin ikinci bileşene ait özdeğerden en az üç kat yüksek olması ve ikincisi ile daha sonrakiler arasında çok fazla bir farkın olmaması ölçeğin tek boyutlu olduğunu göstermektedir (Lord, 1980). Tablodan da anlaşılacağı üzere birinci bileşene ait özdeğer 7.256 iken, ikincisinde 1.281’e düştüğü görülmektedir. Birinci bileşene ait özdeğer ile ikinci bileşene ait özdeğer arasında dört katı geçen bir fark vardır. Elde edilen bu sonuçlar Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’nin tek boyutlu olduğuna işaret etmektedir.

Birinci faktöre bakıldığında tek başına toplam değişkenliğin % 51.827’sini; iki faktör birlikte % 60.980’ini açıkladığı görülmektedir. Ölçeğin tek boyutlu olup olmadığına, birinci boyutta bulunan maddelerin faktör yüklerine bakarak da karar verilebilir. Birinci boyutta faktör yükü yeterince yüksek olan maddeler alınarak tek boyutlu (yapı geçerliği olan) bir ölçek elde etmek mümkün olabilir. Bu nedenle Tablo 2’de her maddenin faktör yükleri ve madde-test korelasyonları faktör yükünün büyüklüğüne göre verilmiştir.

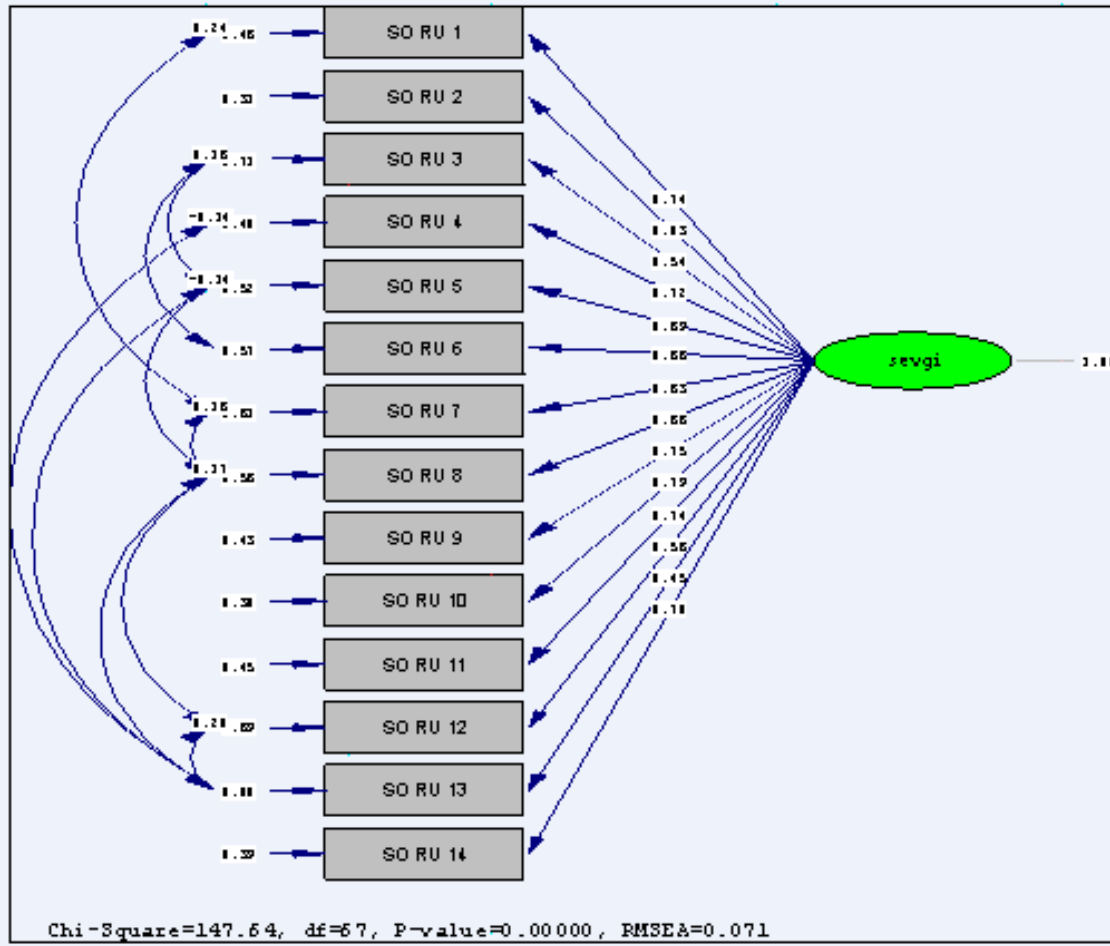
Tablo 2.

Barnett Çocuk Sevme Ölçeğindeki Maddelerin Faktör Yükleri ile Madde-Test Korelasyonları

Maddeler	I. Faktör	II. Faktör	r(jx)
ÇSÖ02	,839	-,061	,784
ÇSÖ10	,794	-,087	,744
ÇSÖ14	,791	-,226	,733
ÇSÖ01	,773	,110	,721
ÇSÖ09	,769	-,035	,710
ÇSÖ11	,759	-,123	,698
ÇSÖ04	,732	-,129	,662
ÇSÖ08	,721	,415	,682
ÇSÖ05	,706	-,476	,632
ÇSÖ07	,696	,300	,640
ÇSÖ06	,691	-,085	,643
ÇSÖ12	,629	,425	,583
ÇSÖ03	,619	-,388	,548
ÇSÖ13	,487	,589	,442

Tablo 2 incelendiğinde, birinci faktörde her bir maddenin oldukça yüksek (en düşük on üçüncü maddede 0.487) yükleri olduğu görülmektedir. Ayrıca 8., 12. ve 13. maddelerin ikinci faktörde yüklerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bir maddenin birden çok faktörde yüklerinin fazla olması, bu maddelerin o boyutlar içerisinde de olabileceği anlamına gelir. Ancak bir maddenin iki boyuttaki faktör yükleri arasında 0,10'dan fazla fark olması durumunda, faktör yükünün büyük olduğu boyuta alınması uygun olur (Büyüköztürk, 2007). Bu duruma göre 13 numaralı maddenin birinci boyutta olmaması düşünülebilir. Ancak, bu maddenin ikinci derecede faktör yükünün birinci boyutta yer alması, tek boyutluluğa bir engel oluşturmadığı (Gelbal, 1994) düşünülerek birinci boyut içerisine alınmıştır. Toplam varyansın açıklanma yüzdesinin yüksekliği ve birinci faktörde maddelerin yüklerinin yüksekliği, Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nin ölçmek istediği yapıyı ölçebildiğini gösterdiğinden dolayı geçerli olduğu kabul edilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi yapılan ölçeğe ayrıca doğrulayıcı faktör analizi de yapılmıştır. Bu analize ilişkin sonuçlar Şekil 1'de verilmiştir.

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nin geçerlik çalışması için yapılan doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen diyagram Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1.

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'ndeki Sorulara Uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

Doğrulayıcı faktör analizi ile model-veri uyumuna ilişkin hesaplanan istatistiklerden en sık kullanılanları Ki-kare (χ^2), χ^2/sd , RMSEA, RMR, GFI ve AGFI'dir. Hesaplanan χ^2/df oranının

5'ten küçük olması, GFI ve AGFI değerlerinin 0.90 dan yüksek olması, RMR and RMSEA değerlerinin ise 0.05 dan düşük çıkması, model-veri uyumunu göstermektedir (Jöreskog and Sorbom, 1993; Marsh and Hocevar, 1988). Bununla birlikte, GFI'nin 0.85'ten, AGFI nin 0.80'den büyük çıkması, RMR ve RMSEA değerlerinin 0.10'dan düşük çıkması, model veri uyumu için kabul edilebilir alt sınırlar olarak kabul edilmektedir (Anderson & Gerbing, 1984; Cole, 1987; Marsh, Balla & McDonald, 1988).

Çocuk Sevme Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının uyumuna ilişkin istatistikler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Çocuk Sevme Ölçeği İçin Uyum İyiliği Testlerine (Goodness-of-Fit Indices) ilişkin değerler

Chi-Square	DF	P-Value	CFI	NFI	AGFI	IFI	SRMR	RMSEA	90% C.I RMSEA
147.64	67	P < .05	1.00	1.00	.99	1.00	.040	.071	.055-.086

Çocuk Sevme Ölçeği'nin kuramsal yapısına ilişkin kurulan model Şekil 1'de görülmektedir. Kurulan bu modelin uygunluğuna ilişkin yapılan doğrulayıcı faktör analizinden (Confirmatory Factor Analysis) elde edilen uyum indeks sonuçlarına göre, model ve veri arasındaki uyum yüksektir. İyi bir uyum indeksi olmayan Ki-kare değeri manidar bulunmuştur; ancak bu durum modeldeki parametre fazla olduğundan beklenen bir durumdur. Ki-kare değerinin serbestlik derecesine olan bağımlılığını düzeltmek için bu değer serbestlik derecesine bölüldüğünde, elde edilen sonuç model-veri uyumuna işaret etmektedir. Buna ek olarak yine model-veri uyumu göstergelerinden olan CFI, NFI, AGFI değerlerinin 0.95 üzerinde olması da model ve veri uyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, örneklemden bağımsız olarak SRMR değerinin olasılığını veren uyum indeksi IFI değeri 1 çıktığından, model-veri uyumunun mükemmel olduğu yorumu yapılabilir. Modelin standartlaştırılmış hatalarına ilişkin model uyumunu veren SRMR değerinin 0.08'den küçük (Hu & Bentler, 1999) olması da modelle veri uyumunun güçlü bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Buna karşılık RMSEA değeri 0.06'dan (Hu & Bentler, 1999) büyük olmakla birlikte RMSEA değerinin % 90 olasılıklı güven aralığı 0.06 değerini kapsadığından, model-veri uyumunun yüksek olduğunu göstermektedir. Model – veri uyumuna ilişkin değerlerin tamamı dikkate alındığında, kurulan modelin veriyle mükemmel yakın uyum verdiği, bu nedenle ölçeğin yapısal geçerliğe sahip olduğu söylenebilir. Ölçeği oluşturan maddelerin çocuk sevme örtük değişkenini ölçebildiği kabul edilebilir görülmektedir.

Ayrıca ölçülen özellik açısından farklı olduğu düşünülen iki grubun karşılaştırılmasına dayalı olarak ölçeğin yapı geçerliliğine bakılmıştır. Bu amaçla eğitimin odağı çocuk olan bir bölüm (HÜ ÇGE Bölümü) ile odağında çocuk olmakla birlikte diğer gelişim ve sorun alanlarıyla ilgilenen bir bölüm (HÜ İİBF Sosyal Hizmet Bölümü) öğrencilerinin ölçekten aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır. Buna ilişkin sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 4.

ÇGE ve SHB Öğrencilerinin Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Grup	n	Ort	SS	t
ÇGE	164	85,616	14,782	2,469*
SHB	79	81,025	10,620	

* p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde, çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin aldığı puan ortalaması, sosyal hizmet bölümü öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'nden alınan puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=2,469$; $p< 0,05$). Bu durum ölçeğin iki grubu birbirinden ayırabildiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu nedenle ölçeğin geçerli olduğu söylenebilir.

Sonuç

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'ni oluşturan maddelerin istendik özelliklerde olması, ölçeğin güvenilirliğinin ve geçerliğinin yüksek olması, bu ölçeğin Türkiye'de insanların çocukları sevme durumunu belirleme kullanılabileceğini göstermektedir. Ölçeğin bu özelliklerinin orijinal haliyle benzerlik göstermesi, Türkçe formunun Türkiye'de kullanılabileceğini göstermektedir.

Kaynakça

- Akyüz, E. (2000). *Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi.
- Anderson, J.C. ve Gerbing D.W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions, and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika*, 49, 155-173.
- Barnett, M. A. ve Sinisi, C.S. (1990). The initial validation of a Liking of Children Scale. *Journal of Personality Assessment*, 55, 1-2, 161-167.
- Başaranbilek, E. (1993). Arkeolojik Eserlerde Çocuk, B. Onur (Ed.) *Toplumsal Tarihte Çocuk* (ss. 44-56). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. 6. Baskı. PEGEM Yayınları, Ankara.
- Cole, D.A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55, 1019-1031.
- ÇHS (2004). *Sosyal Hizmet ve Çocuk Hakları*. (Çev. V. Duyan) Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını.
- Downing, J. E., Ryndak, D. L., ve Clark, D. (2000). Paraeducators in inclusive classrooms: Their own perceptions. *Remedial and Special education*, 21, 171-181.
- Erdoğan, F. (1993). Toplumsal Tarihimizde Çocuk Edebiyatının Yeri, B. Onur (Ed.) *Toplumsal Tarihte Çocuk* (ss. 85-91). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Ergün, M. ve Özdaş, A. (1999). Okul Gözlemi ve Uygulama Çalışmalarının Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkisi. *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 115-119.
- Fischer, J., ve Corcoran, K. (1994). Measures for clinical practice: A sourcebook (Vol.2). New York: The Free Press.
- Gelbal, S. (1994). "p Madde Güçlük İndeksi ile Rasch Modelinin b Parametresi ve Bunlara Dayalı Yetenek Ölçüleri Üzerine Bir Karşılaştırma", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 85-94.
- Gibbons, J. L., Bradford, R., ve Stiles, D. A. (1989). Madrid adolescents express an interest in gender roles and work possibilities. *The Journal of Early Adolescence*, 9, (1-2), 125-141.
- Hu, L., -T., ve Bentler, P.M. (1999). Cut-off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Jöreskog, K.G. ve Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers
- Jöreskog, K.G. ve Sörbom, D. (1986). *Lirsel VI: Analysis of linear structural relationships by maximum likelihood, instrumental variables, and least squares methods*. Mooresville, IN: Scientific Software.
- Lasley, T. (1980). Preservice teacher beliefs about teaching. *Journal of Teacher Education*, 31(4), 38-41.
- Lord, F. M. (1980). *Applications of item response theory to practical testing problems*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

- Marsh, H.W. ve Hocevar, D. (1988). A new more powerful approach to multitrait-multimethod analyses: Application of second-order confirmatory factor analysis. *Journal of Applied Psychology*, 73 107-117.
- Marsh, H.W., Balla, J.R., ve McDonald, R.P.(1988). Goodness-of-fit indexes in confirmatory factor analysis: The effect of sample size. *Psychological Bulletin*, 103, 391-410.
- Marso, R. N. ve Pigge, F. L. (1994). Personal and family characteristics associated with reasons given by teacher candidates for becoming teachers in the 1990's: Implications for the recruitment of teachers. A paper presented at the annual conference of the Midwestern Educational Research Association. Chicago, October 12-15.
- Mete, Ö.L. (2005). Çocuk Dövme Virüsü, (Online): <http://arsiv.sabah.com.tr/> 2005/10/28/yaz57-40-124.html adresinden 12 Ekim 2007 tarihinde indirilmiştir.
- Onur, B. (2007). *Çocuk, Tarih ve Toplum*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Scottish Borders Council, (2004). Permanent homes wanted for Borders children, (Online): <http://www.scotborders.gov.uk/news/5295.html>. adresinden 12 Ekim 2007 tarihinde indirilmiştir.
- Solt, M.D. (2003). Characteristics of play therapy students in training. Dissertation Prepared for the Degree of Doctor of Philosophy University of North Texas.
- Tan, M. (1993). Çocukluk, Dün ve Bugün, B. Onur (Ed.) *Toplumsal Tarihte Çocuk* (ss. 11-30). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Veenman, S. (1984). Perceived problems of beginning teachers. *Review of Educational Research*, 54 (2), 143-178.
- Yörükoğlu, A. (2000). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk* (6. Baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.

Ek 1: Çocuk Sevme Ölçeği

	Hiç		Ne katılıyorum			Tamamen	
	Katılmıyorum		Ne katılmıyorum			Katılıyorum	
	1	2	3	4	5	6	7
Maddeler	1	2	3	4	5	6	7
1. Çocukları oyun oynarken izlemekten keyif alırım.							
2. Bir çocuğu tanımaktan mutluluk duyarım.							
3. Çocuklarla konuşmaktan hoşlanmam.*							
4. Çocukları kucaklamaktan mutluluk duyarım.							
5. Bir çocuğu gülümsettiğim zaman mutlu olurum.							
6. Etrafımda çocukların olmasından hoşlanmam.*							
7. Çocukları parkta oynarken izlemekten keyif alırım.							
8. Çocuklarla birlikteyken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem							
9. Çocukların birbirleriyle konuşmalarını dinlemekten hoşlanırım.							
10. Çocuklar rahatsızlık vericidir.*							
11. Bir çocuğun gülümsemesi için çaba harcamaktan keyif alırım.							
12. Onları bir kere tanıdınız mı, bütün çocukları sevimli bulursunuz.							
13. Çocukların bağırması ve etrafta koşuşturması beni rahatsız eder.*							
14. Çocukları severim.							

* Tersten puanlama yapılacaktır.

Makale Geliş: 06.08.2007
 İnceleme Sevk: 18.10.2007
 Düzeltme: 08.11.2007
 Kabul: 03.01.2008